

Златимир Коларов

№1999

– Следващият! – изкъртя гласът на часовия в коридора.

№1999 изпъна като струна гърбицата на врата си и влезе в кабинета със стегната войнишка стъпка – туп-пляс, туп-пляс, туп-пляс. Звукът от алуминиевата протеза и босия му крак се блъсна в стените и заглъхна. Кръстът за храброст, медалите и кучешките зъби, нанизани на дебела връв като огърлица на врата му, приглушено извънтяха. Куката на липсващата му ръка изстреля откос стоманени отблясъци в такт с чаткането на протезата по пода и изгасна. След него, голи в коридора, останаха последните мъже от сбора – насядали по пода, разглеждащи с интерес тавана и стените.

В кабинета беше тихо и сумрачно. Зад широка маса, застлана с червена плошена покривка, седяха със сковани гърбове: в средата – Председателят на военната комисия – генерал от запаса, призован на военна служба да възстанови за пореден път армията след войната, до него – Секретарят, от двете им страни – редовите членове по старшинство: Старшият на военната комисия, Заместникът на старшия, неговият заместник и т.н. – все калени в битките о.з.-та, призовани също да помогнат на страната след последната, току-що привършила война. Строгите им лица бледнееха над плюша, белезите по главите тъмнееха по голите черепи, стъклените очи гледаха сурово. Под белите престилки прозираха медалите, тигровите зъби и пагоните на зелените им униформи. Пате-риците и бастуните бяха наредени като за строеви преглед зад тях на очукана стойка за оръжие.

– №1999 – рапортува той със сипкав глас, козирува със здравата си ръка и застава мирно до вратата, отправил единственото си око в една далечна точка зад стената. Кръстът за храброст, медалите и кучешките зъби искряха върху гърдите му като диаманти. Председателят на комисията ги зърна и лицето му застина.

– Защо си нанизал медалите на връв? – строго попита той.

– Никога не се разделям с тях, господин генерал, дори когато спя – отговори №1999. – За да дойда тук, както подобава – №1999 стрелна със здравото око голото си тяло, – оставих дрехите в съблекалнята.

– Е, и? – отново попита Председателят на комисията. Лицето му остана все така студено.

– Не мога да дишам без тях и една секунда, господин генерал. Топлят сърцето ми и чрез тях чувствам, че живея – сви безпомощно голите си рамене №1999.

– Хм... – изсумтя Председателят на комисията и стрелна със здравото око широкия си гръден кош. Медалите и кучешките зъби под

бялата престилка тихо извънтяха. После разтвори военната книжка на №1999 и я заразглежда, привел на една страна глава. Останалите членове се надвесиха над нея. В кабинета стана още по-тихо и сумрачно.

– Да започваме! – отсече Председателят, стъкленото му око проблесна. Секретарят стисна молива с остатъка от пръстите на изсъхналата си ръка, вторачи се във военната му книжка и се приготви да записва. Членовете на комисията вдигнаха глави и заразглеждаха с разноцветните си и разнокалибрени очи изправения до вратата №1999.

Тялото му, нашарено с белези, приличаше на омачкана военна карта. Главата бе крива като круша – в основата широка и тясна на върха. Нямаше коса, нямаше и вежди. Носът му бе смачкан, лицето – сиво. Изглеждаше на повече от 2000 години.

– Липсват дясната ръка, левият крак, дясното око, лявото ухо и три пръста от здравата ръка – започна да диктува с висок и прегракнал глас генералът, без да отделя стъкленото си око от изправения до вратата №1999. – Вместо ръка има протеза с кука, вместо крак – протеза без обувка, вместо око – парцалена превръзка, вместо ухо – тънка алуминиева фуния. Тестисите са наред.

Секретарят на комисията старателно отбеляза с плюс и минус липсите във военната книжка на №1999, стиснал молива накриво с чуканчетата по края на смачканата длан.

Генералът тежко се изправи, взе патерицата от стойката, закрепил я под дясната си мишница и изкуцука до вратата. Десният му крак се влачеше по пода, ръкавът на лявата му ръка се вееше след него като знаме. С два пръста отвори устните и заби стъкленото си око в устата на №1999.

– Липсват и двайсет зъба – допълни той и се върна на мястото си, като влачеше десния си крак по пода. Остави патерицата на стойката и седна тежко на стола. Ръкавът на престилката му висна до земята като пленено знаме.

Секретарят отбеляза с двайсет минуса констатираната липса, прехапал устни от напрежение да не изтърве молива.

– Да започнем с анамнезата – каза генералът. Членовете на комисията поклатиха утвърдително нашарените си с белези глави. Стъклените им очи хвърлиха кратки мълни и избледняха. – От какво си боледувал?

– От чума, холера, азиатска треска, дизентерия, хепатит, малария, преди това от воднянка, господин генерал. И много други болести още по-преди, но тогава медицината не беше на висота както е сега и лекарите не им знаеха имената – отговори №1999, загледан с единственото

си око над плешивата глава на генерала. – Трябва веднага да подчертая, господин генерал, че съм боледувал по време на походите, или на връщане от бойното поле. Искам да се отбележи – обърна се той към секретаря, – че не съм ползвал нито един ден отпуск по болест по време на сражение, че нямам нито един изгубен боен ден! – и гордо изпъна нашарените си с белези гърди. Кръстът за храброст, медалите и кучешките зъби възторжено заискряха в сумрака.

Секретарят забързано вписа отговора във военната книжка и облиза изпръхналите си от напрежение устни.

– Браво, редник! – удари с юмрук по плюша генералът. Стъкленото му око възторжено проблесна като военните отличия върху гърдите на войника срещу него.

– Служа на Човечеството! – отговори №1999, вперил една втора поглед в далечината.

– Разкажи как си получил всеки белег! – фиксира го генералът със стъкленото си око.

– Слушам, господин генерал! – отговори №1999, изпънат като струна до вратата. Знаеше отговора наизуст, беше го повтарял при всяка мобилизация в последните няколко хиляди години. – Този белег тука – посочи той най-големия белег върху челото си – огромен като юмрук и морав като патладжан – го получих в първата си битка.

– Говори по-подробно! – стъкленото око на генерала блесна недовошно.

– Слушам, господин Генерал! – козирува със здравата си ръка №1999 и започна да разказва, напрегнал до крайна степен отпадналият си сипкав глас: – Савашите искаха да ни вземат огъня. Издебнаха ни през нощта. Голям бой падна.

– Кои бяха савашите? – попита генералът. Стъкленото му око омекна.

– Пещерните хора, господин генерал. Едни такива едри и космати, криеха се из пещерите – напрежението в околото на генерала се сгъсти и №1999 търпеливо поясни: – Ходеха голи, не се покриваха с кожи. Катереха се по дърветата и скачаха от клон на клон.

– А, да – плесна се генералът по челото. Главата му кухо дрънна, околото блесна доволно в сумрака. – Продължавай!

– Малко по-бавно – каза Секретарят, изтърваше молива, не смогваше да записва думите на запасняка. Генералът го сръга с лакът в ребрата да не прекъсва красивия разказ на войника.

– Слушам! – козирува №1999. Членовете на комисията извиха

глави, за да чуват по-добре. Секретарят прехапа устни и стисна молива, но го изпусна. – Един саваш ме удари с камък по челото...

– И какво стана после? – генералът наклони главата си на една страна, за да чува по-добре. Другите се приведоха напред. Секретарят на комисията погледна умолително изправения до вратата №1999.

– Взеха ни огъня – боецът забави речта си заради секретаря на комисията. – Четири сезона обикаляхме из планините да търсим скривалището на савашите; трудно се намираше тогава огън, имаше много бури и много мълнии, но малко от тях палеха високите дървета...

– Продължавай! – развълнува се генералът. – И говори по-бързо.

– Накрая ги открихме в пещерите под върха на планината.

Секретарят погледна умолително първо №1999, после генерала – първият говореше бързо като латерна, вторият мълчеше – и отново се сбори с молива. Задържа го за миг с остатъка от изгорените си пръсти, после го изпусна и отчаяно въздъхна. Генералът го погледна строго, Секретарят се сниши.

– Издебнахме ги през нощта – продължи да разказва №1999, без да забавя темпото, наложено от генерала. – Много голям бой падна, бихме се до сутринта, но си взехме огъня. Този белег ми е оттогава – усмихна се той и погали нежно с ръка втория по големина белег върху челото си.

– И по-нататък – надигна се на лакти генералът. Стъкленото му око проблесна нетърпеливо. Секретарят се размърда притеснено, успя да овладее молива и започна да записва.

– След четири сезона те дойдоха пак. Издебнаха ни през нощта и ни взеха огъня. От тогава ми остана този белег – №1999 погали тъжно с ръка третия по големина белег върху челото си и се загледа в земята.

– Какво стана по-нататък? – попита генералът все така, надигнат на лакти над плюшената маса. Нетърпението се съгъсти в стъкленото му око.

– Разменяхме си огъня през четири сезона. Оттогава са ми тези белези – посочи №1999 останалите белези върху главата си.

– И какво стана после? – със стаен дъх попита генералът.

– Научихме се да палим огън, първо с две сухи пръчки, после с кремък, прахан и чакмак. Но това стана доста по-късно.

– А савашите? – надвеси се още по-напред над плюшената маса генералът.

– Престанахме да си вземаме огъня, започнахме да си вземаме добитъка, посевите и жените.

– Така беше, така беше – поклати глава генералът и седна на

мястото си. – Аз бях вожд тогава – белезите около устата му се нагънаха в усмивка. Лицето му просия щастливо и замечтано, окоето просветна в меки стъклени отблясъци и озари с нежна светлина пагоните, медалите и тигровите зъби под бялата престилка. – Продължавай! – каза с омекнал глас.

Моливът се изплъзна от пръстите на Секретаря. Той го сграбчи и се приготви да записва.

– След това... – замисли се №1999. – А, да... – понечи да се плесне по челото със здравата си длан, но се сети, че разговаряше с офицер от Генералитета, прибра ръката си към тялото, изправи гърбицата и заста на мирно. – В една битка, след като овладяхме огъня и започнахме да си крадем жените и добитъка, двама саваши ме удариха с по една каменна брадва едновременно по двете слепоочия. Затова главата ми е малко крива. Спаси ме фактът, че ме удариха преди да се научим да добиваме желязо, много преди бронзовата ера.

Генералът го погледна въпросително със стъклено око.

– Камъкът е по-мек от желязото, господин генерал. Разбрах го за първи път, когато ме удариха с топор в главата – за малко да умра.

– Да, бе, да – махна генералът с ръка и погали един широк белег върху главата си. – Продължавай!

Секретарят измъчено въздъхна, прехапа устни и стисна молива до болка с овъглените си пръсти.

– След това... – №1999 се замисли, после сви безсилно рамене – Не си спомням реда на битките, господин генерал, бяха много. Нали знаете, помни се първата битка, като първата любов, за цял живот. Другите след нея избледняват в паметта... – поклати глава и сподавено въздъхна, в окоето му се изписа тъга.

– Да, да... – и генералът поклати глава. – И все пак, помниш ли нещо от следващите битки? – умолително попита той. Вдигна стъкленото си око от плюша и го насочи с надежда към вратата.

– Бих се във войните на Александър Македонски, бих се с римляни и византийци, бих се с хуни и авари, с рицари и кръстоносци, бих се с турци и печенегите, бих се за Проливите, бих се да защитавам Проливите, бих се срещу християни, бих се срещу мюсюлмани, бих се с християни срещу мюсюлмани, бих се с мюсюлмани срещу християни, бих се много... (Да, да, да... И аз бях там, и аз бях там – шептеше Генерала. Стъкленото му око се рееше някъде далеч в пространството над очуканата глава на №1999.) Повечето белези върху гърдите са ми оттогава – №1999 прокара длан по набръчканата кожа. Стъкленото око на генерала

бавно се завърна от далечината и пробяга като птица по гърдите на №1999. – От стрели и копия са, по-старите от остриета с кремък, по-сетнешните от железни остриета, от стоманени остриета, имам и огнестрелни рани... Помня първите мускети. Повече парят, отколкото болят, за разлика от по-сетнешните пушки. При тях оловото те жилва, болката идва по-късно, когато кръвта започне да тече. Но се свиква и никак не е страшно. Важното е да запушиш раната с пръст, да не ти изтече кръвта.

– Да, да – генералът поклати утвърдително глава. – Щом не помниш подробностите, ще питам аз. Ръката?

– От граната. Гръмна в ръката ми, преди да изброя до три – отвърна №1999, отправил здравето си око в далечината. Трябваше да бъде кратък, прегледът отиваше към своя край. Ръката на Секретаря се движеше бързо по страниците на военната му книжка, моливът танцуваше.

– Кракът? – изкъртя гласът на генерала.

– Танк мина през крака ми – изшептя №1999 и се изкашля.

– Гърбицата?

– Парашутът ми не се отвори при един десант. Паднах на врата си.

– Носа?

– От ръкопашен бой.

– Ухото?

– Един турчин ме дялна по главата с ятаган.

– Окото?

– Невинна история – усмихна се №1999. – Едно дете ме улучи в окото с фунийка от хартия. Учехме ги да воюват – биехме се с тръбички и фунийки.

– Зъбите?

– От скорбута. Бях военнопленник в една галера.

– Сипкавия глас?

– От викане „ура“.

– Веждите?

– Изгоряха от византийски огън.

– Косата?

– От напалм.

– Защо лицето ти е сиво?

– Отравяне от БОГ – и поясни – бойни отровни газове.

– БОВ – поправи го един от членовете на комисията със същия сив цвят на лицето като него и също поясни – бойни отровни вещества.

Друг му възрази – правилно е БОГ, и се завърза кратък спор: БОГ или БОВ.

– БОВ тире Г – приключи спора генералът и на свой ред поясни: – бойни отровни вещества тире газове, защото не може да се каже бойни отровни газове тире вещества. Не е благозвучно. Освен това, може да разсърдим църквата.

БОВ-Г – записа секретарят в графата срещу точката, отразяваща цвета на лицето на запасняка и въздъхна облекчено – моливът стоеше послушен в дланта му.

– Трите пръста?

– Не помня, господин генерал – сви рамене №1999 и допълни, като видя недоволното стъклено око на генерала: – Наистина не помня кога и как се случи. Дали когато започнахме да си вземаме със савашите жени-те, посевите и добитъка, дали във войните на Александър Македонски... Може да беше и по-късно.

– Карай! Няма особено значение – махна генералът великодушно с ръка. Недоволството избледня.

Секретарят отбеляза нула в графата срещу липсващите пръсти се замисли – и той не помнеше къде и как бе изгубил своите пръсти, дали във войните на Александър Македонски, дали по-късно...

– Искам да подчертая, господин генерал, че белезите ми са само по гърдите. Нямам нито един белег по гърба – каза №1999 и показа гърба си на комисията. Гърбът му бе гладък като корем на риба.

Стъкленото око на генерала доволно се изцъкли.

– Браво, редник! – каза той. Окоето му засия – възторжено, ярко и лъчисто.

– Служа на Човечеството! – отговори №1999. И тъй като Генералът явно бе доволен от рапорта му, и тъй като той изпадна в умиление от най-свидните спомени от младостта си, накрая сподели като със стар приятел: – Толкова свикнах с липсите, господин генерал, че ми се струва, че съм се родил с един крак, с една ръка, с едно око и без три пръста на здравата ръка – и отпусна гърбицата на врата си.

– И аз съм така, моето момче! – покровителствено нагъна в усмивка белезите около устата си генералът.

№1999 още повече се разчувства от съпричастието на генерала и от окоето му потече мъничка сълза. В окоето на генерала също заблестя една сълза. Рязко я изтри с единствената фаланга от показалеца на здравата си длан и продължи да пита с овладян гърлен глас. Окоето му отново заблестя стъклено, сурово и студено:

– Имаш ли деца?

– Нямам – изпъна гърбицата на врата си №1999.

– Защо? – окоето на генерала блестеше все по-студено.

– При една битка ме облъчиха с уран. Освен това... – наведе поруменялото си от смущение лице. – Не ми става.

– Защо? – окоето на генерала искреше като бучка лед.

– Един кон от обоза ме ритна в слабините... Това беше преди да ме облъчат с уран.

– Ясно – отсече генералът. – И аз съм облъчван от уран. Ритал ме е кон, но не в слабините, а в главата. В слабините ме е ритала камила, това беше в Африка, бихме се с бедуините един месец в пустинята. Камилата беше ожадняла.

– А войниците? – попита №1999.

– Не усещаха глад и жажда. Бихме се до сетен дъх! – изпъчи гърди генералът.

– И какво стана после? – заинтригуван попита №1999.

– В края на битката пленихме обоза на врага. В каруците имаше мяхове с вода, дадох на камилата да пие. Изпи пет мяха и се успокои. Беше много кротко и добро животно. После я изядохме.

– Защо? – попита №1999, развълнуван и забравил, че стои пред офицер от Генералитета.

– След битката бяхме изгладнели, в базата нямаше храна... – отговори генералът и се загледа в далечината.

Прехапал устни, Секретарят чакаше разпитът да продължи. Моливът послушно тежеше в дланта му.

Стъкленото око на генерала бавно се завърна от далечината в кабинета.

– За какво си получил военните отличия? Разкажи за всяко едно от тях!

– Слушам, господин генерал! – отговори №1999, изпънат като пушка до вратата, зареял една втора поглед в далечината. Знаеше отговора наизуст, беше го повтарял при всяка мобилизация през последните няколко хиляди години. – Този зъб тука – посочи той най-големия кучешки зъб върху гърдите си, голям и крив като бивник на глиган, – го получи след първата битка със савашите за проявена храброст в боя. Тогаваше още кръстове за храброст и медали, награждаваха ни със зъби от животни. И тъй като дивите животни се ловяха трудно, а битките бяха много, раздаваха ни кучешки зъби. Размерът на храбростта и смелостта, проявени в боя, определяха размера на зъба след това.

– Така беше, така беше – въздъхна замечтано генералът. – И аз съм награждаван – със зъби от лъв и тигър – лицето му просия щастливо,

окоото просветна с мека светлина и озари с нежна светлина пагоните, медалите и тигровите зъби под бялата престилка. – Продължавай! – каза той с тих и задушевен глас.

– Този зъб получих след втората битка със савашите – усмихна се смутено №1999 и погали с длан втория по големина зъб върху гърдите си.

– А другите? – надвеси се над масата генералът. Окоото му блестеше – стъклено и нетърпеливо.

Прехапал устни, секретарят владееше молива и смогваше да пише. Челото му се ороси с пот. Изтри го с овъглена длан.

– След битките със савашите ме наградиха с още няколко зъба, но не помня реда, по който ги получих. Награждаван съм доста по-късно и с медали от желязо, мед и бронз, но и техния ред не помня. Нали знаете, господин генерал, помни се първото военно отличие, като първата целувка, за цял живот. Другите след него избледняват в паметта – №1999 тихичко въздъхна. В окоото му натежа тъга.

– Да, да – поклати глава генералът и допълни: – Щом не помниш подробностите, ще питам аз. Кръстът за храброст?

– А, да – понечи да се плесне по челото с ръка №1999, но се сети, че стоеше срещу офицер от Генералитета и изпъна ръката си до тялото. – От горяща къща изнесох един офицер и едно дете. За малко да изгоря. Офицерът и детето се бяха задушили, после оживяха. Врагът ги беше взел в плен и ги държеше като заложници. Преди да вляза в къщата, убих войниците, които ги охраняваха в двора. Бяха един взвод и половина, останалите се криеха в мазето и изгоряха. Можех и тях да изнеса, но трябваше да пазя офицера да не го пленят отново. Така и не разбрах защо ми връчиха кръста за храброст. И сега се питам защо ме наградиха – защото спасих детето и офицера, или защото избих взвод и половина вражески войници?

– Първо – вдигна кокалестата си фаланга генералът – не си убил, а си обезвредил вражите войници, защото носят вреда за нашата непобедима армия и второ: наградили са те, защото си обезвредил взвод и половина вражески войници. Освен обезвредените вражески войници, всичко друго е без значение в една война! Ясно ли е, редник? – наостри рамене и изпъна гръб генералът. Окоото му се изцъкли и лицето застина.

– Тъй вярно, господин генерал! Освен обезвредените вражески войници всичко друго е без значение в една война! – изпъна и №1999 смъкнатите си рамене.

– И никога не го забравяй! – удари с юмрук по плюща генералът.

Секретарят се сепна и изгърва молива. После го сграбчи и стисна до болка с черните си пръсти.

– Слушам, господин генерал! – още по-високо изпъна вдървените си рамене №1999 и се загледа в далечината. Лицето му застина като генералското.

– Остава последната част от прегледа – след кратка пауза каза генералът и се надигна.

Подпря се на патерицата си и закуцука към вратата. Ръкавът на престилката му се развя след него като обругано военно знаме. Спря пред №1999 и го погледна в окото със стъкленото си око.

– Кръ-гом! – заповяда той.

№1999 се завъртя кръгом на алуминиевата си протеза и застана с гръб към членовете на комисията, насядали със сковани гърбове зад плюшената маса.

– Наведи се! – изхриптя гърленият глас на генерала.

№1999 се прекърши в кръста като сгънат по средата дърводелски метър – с глава към вратата и задник към членовете на комисията.

– Разтвори бузите на задника! – заповяда генералът.

– Не мога, господин Генерал. Куката ми пречи – отговори притеснено №1999.

– Аз ще ти помогна – каза Генералът.

Със здравата си ръка №1999 отдръпна настрани едната буза, другата генералът дръпна със здравата си ръка, приведе на две сухото си тяло, ставите му изскърцаха като ръждясали пружини и заби стъкленото си око в задника на №1999.

– Кисти и хемороиди няма – обърна се той през рамо към Секретаря, все така превит на две, ставите му скърцаха като натегнати пружини. – Какви са тези белези по ануса? – попита строго прекършения в кръста №1999, без да отделя стъкленото си око от задника му. После бавно се изправи, ставите му изпукаха като несмазани прижини.

– Бих се в Анадола... – рапортува №1999, все така превит под прав ъгъл в кръста, със задник към комисията и генерала.

– Ясно! – промърмори генералът и допълни с омекнал глас: – И аз съм се бил в Анадола – и свенливо се огледа. – Това бе толкова отдавна... – поклати той глава. Стъкленото му око срамежливо проблесна и изгасна.

– Мога ли да се изправя? – попита притеснено №1999.

– Да, да – отговори генералът и го погледна нежно със стъкленото си око.

№1999 бавно се изправи – става по става, като разхлабен дърводелски метър.

Генералът се върна зад плюшената маса, остави патерицата си на стойката и се отпусна на мястото си. Ставите му изскърцаха като отпуснати пружини.

– Е? – огледа той членовете на комисията със стъкленото си око.

– Диша! – докладва Старшият на военната комисия.

– Сърцето му работи! – допълни Заместникът.

– Чува и говори! – рапортува Заместникът на заместника на старшия.

– Годен за военна служба! – отсече генералът.

„ГВС“ – написа Секретарят и въздъхна облекчено. Моливът се изпъзна от дланта му и меко тупна върху плюша.

– Служа на Човечеството! – козирува №1999.

– №1999 – проехтя гласът на генерала в кабинета.

– Аз – изпъгна гърбицата на врата си Номер 1999.

– Честито! Заминаваш на военен сбор като редови войник! – удари с юмрук по плюша генералът, стъкленото му око възторжено проблесна. Взе печата, удари го върху военната книжка на №1999 и я затвори.

– Служа на Човечеството, господин генерал! Благодаря за оказаната чест! – отново козирува №1999.

Обърна се и излезе от кабинета със стегната войнишка стъпка – туп-пляс, туп-пляс, туп-пляс. Кръстът за храброст, медалите и кучешките зъби върху върдите му бодро извънтяха. Куката на откъснатата му ръка изстреля в сумрака серия отблясъци в такт с чаткането на протезата по пода и изгасна в дъното на коридора.

– Следващият! – изкънтя след него гласът на часовия.

№2000 проплака, извади пръста от носа си и изпълзя в кабинета на четири крака. Той бе здрав, той бе нов, той бе току-що роден. Чака го дълъг и щастлив живот... – помисли си със завист №1999 и влезе в склада да му зачислят мешка, автомат и униформа.

КРАЙ

© 2002 Златимир Коларов

Източник: <http://www.fantastika-bg.com> (през <http://sfbg.us>)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1684>]